

խընդրութիւն մը, ուստի «կը սիրեն պար-
ծիլ» իրենք ալ Ս. Ղազարու մեր նախնի
Հայրերուն պէս թոյլ տալ իրենց անձին՝
երբեմն «Յաշակերտաց Միխրարայ րաբոս-
նապետի» կոչուիլ:

Արդ, եթէ Մեծ. Հ. Ակինեան ստուգիւ
ճշմարտասէր է և ճշմարտապէս բանասէր
է՝ չի կրնար չընդունիլ, թէ՛ «իճ իր տա-
րիներով ցանկութիւնն եղած էր աննառա-
կաններու սրտին ի Ս. Ղազար» (764), և
որ հետզհետէ անհլով անած էր և նոյն
խակ ֆահանայապետական թուղթով իրա-
կանացած ու պաշտօնական դարձեր էր
զոնէ 1762ին, Մեծին Միխրարայ Չոռա-
կերտին և անոր հարազատ զաւակներուն

համար, նոյնը ի թրիքստ կը շարունակուէր
նաեւ 1773-ին՝ նախկին թրիքստեան և
այժմ Վիեննական Մեծարգոյ Միաբա-
նութեան մէջն ալ¹:

Հ. Ղ. ՏԱՅԵԱՆ

1. Ողբացեալ Թէոդիկ որ մուրաժ էր ժամանակին
սոյն կոջումի նկատմամբ Վիեննական Հայրերն էր
«Տիպուտաւ»ին մէջ, այն ինչ տեսաւ դիւանական հրա-
տարակութեանց շարքին մէջ՝ որ անիկա ի Ս. Ղազար
1750-ին ի վեր գոյութիւն, գործածութիւն ունեցած ու
պաշտօնականութիւն ստանձնած է՝ փութաց ուղղել աս-
պետական ոգով՝ եղած սխալը իր մերժուսով Ամ. Տա-
րեցոյցին մէջ (ապ. Փարեզ, 1927 էջ 561), և ամբողջ
արատապէս և հաքն անկոյտց այս տողերը. «Այս փառ-
տացի ցուցմունքներով Ս. Ղազարու Հայրերան կը պատ-
կեմի ուրեմն Միխրարայն, տիպոսի գործածութեան ան-
դրանկութեան իրատեսրդը»:

Ն Ե Ց Ե Ն Զ Ո Ր Մ

ՆՈՒՆԻՐ - Հ. Վ. ՅՈՒՋԱՆՆԵՍԵԱՆՆԻՐ

Լա՛ւ, քանի որ տըխրութիւնն ըսպէղսմիւն է սրտիս,
Քանի որ աչքըս մեղոյ՝ կ'ըզնայ արցունքն իր տեսնել,
Քանի որ միշտ յաղթուած համբուն վըրայ այս անուն՝
Դարձեալ յուզմամբ մը կ'ուզեմ գըզուել վըշտերն հոգիիս:

Լա՛ւ, քանի որ անցեալին յիշատակները քաղցրիկ
իրենց խորքին մէջ միայն երազկոտ հեւք մ'իմ պահեր.
Լա՛ւ, քանի որ գիւղական սուրբ արաքիտն իսկ փոքրիկ՝
Սըզաւորի մը նըման իրեն կանաչն է նետել:

Կը սուլէ հովն իրիկուան, մինչ տերեւներն կաղնիյի
Որոնք անհոգ ապրեցան մեր հիւղերուն հետ խոհուն՝
Հիմա արեւն իսկ մուցած իրենց հերմակ օրերուն,
Կ'ըզնան հլրհուանք մը գանել իրենց դեղնած հոգիին:

Կը սուլէ հովն իրիկուան յովնած Թափովն իր յետին,
Ու սըրտէս ներս կը Ծորի սողու նայուածք մ'աղջըկան...
Անցեալին գաղջ մոխիրէն սիրոյ կայծեր կ'արեւընանս.
— Մըծնըշաղին ընդմէջէն կ'անցնին կոյսերը գիւղին:

Ո՛րքան հեշտին է այսպէս ավերորի մը հանգոյն
Բընուծեան մահն երազել եւ իր Թախիճն ըմբռնել:
Տեսնել արցունքն իրերուն, եւ անոնց վիշտը անհուն,
Յետոյ ինչալ ուժասպառ եւ հեղգօրէն արտասուել:

Լա՛լ, քանի որ մեր կեանքին խարտեաշ խինդերն անհամար
Մեզ կը լլքին յանկարծուստ նոյն իսկ մեր որբ օրերուն,
Լա՛լ, քանի որ ա՛յ չունինք տժգոյն վայրկեան մ'իսկ նրկուն
Որ ջերմ սիրով մ'համբուրէ այս մեր հոգին ցրտահար:

Լա՛լ, ո՛վ Աստուած, քանի որ տիեզրին մէջ անսամման
Տըւր արցունք մ'առուակին եւ հառաչանք մ'ալ շիւղին...
Լա՛լ, քանի որ ամէն ինչ խռոչէն ներս իր սրտին՝
Դեռ դարերով կ'օրօրէ Թախիճն անմահ բընուծեան:

Տակաւ մոլուցքը հովին կ'առնէ գընացքն իր հրգօր,
Մինչ հոգւոյս մէջ կ'ամպանայ ամբիժ սիրոյ մը շոգին.
Դարձեալ այս սիրտըս հրպարտ եւ երակներըս քոսոր՝
Կը զգան տաքնալն ուժգնօրէն կոյսի մ'աղուո՛ր նայուածքին:

Կը սուլէ հովն իրիկուան, ամպերն հեռուն կ'անկետին,
Հորիզոնին կողն ի վար կ'իջնէ շառայլ մը լոյսի.
Յետին կայծերն արեւուն դեռ վերջին իղծ մ'ալ ունին...
— Այտերէս վար կ'օրհասի լուսեղ երկը մ'արցունքի:

Ինչպէս ալիքն ովկեսոսին ափունքն ի վեր կը փռածայ,
Ու կը ծածկէ սիգաբար իր վայրենի ծիծաղով՝
Անա հովիտ ու բլրակ եւ առուակներն յակինթեայ
Կը բանտարկուին ակամայ ըստուերին ցոլրտ ակնարկով:

Նըստած կատարն իմ բլրան կը դիտեմ դաշտն՝ որ հեռուն
Լո՛ւռ կ'երազէ իրիկուան հրծծիւններուն տակ կըքած,
Վանքին տըխու՛ր նոցիներն ու դամբաններն խրուովուն,
Ուր կը հանգչին գիւղակին նախահայրերն երկիւղած:

Կը սուլէ հովն իրիկուան նոցիներուն խորունկէն,
Ու կը փրթի ճիւղերէն անոյշ Թախիճ մ'հողմավեր...
Աչքերս յանկարծ կը գոցուին այս անսովոր հրծուանքէն.
— Թարթիչներէս կը կախուին դեռ գիւղակա՛ն տեսիլներ:

Անա արդէն ըմտուերին վրսեմ արշաւն անաղմուկ
Կու գայ խլիլ արամետս իր վերջնական խոյանքով:
Դեռ կը դիտեմ անձկանօք սիրոյ մարմա՛նդն այն փսփուկ՝
Ուրկէ կ'անցնէր նէ այնքան սիրատեղիկ հոգիով...:

Գիւղակ, գիւղակ, իմ հոգւոյն դուն սուաջին սրբութիւն,
Ուր ես մեծցայ զանգերուդ սրտին հնչիւնն ըմպելով...
Ուր ես լացի ընդերկար ըստուերին տակ ժայռերուն...
Ուր սիրտս իր բաշը թօթուեց սիրոյ կարմիր նսպուածքով:

Գիւղակ, գիւղակ, որ տըւիր հոգւոյս սարսուռ մ'եղէգի,
Տըւիր թովչանք մ'աղուական աչքիս կապոյտ արցունքին...
Կարծես կ'ըմպեմ ես դարձեալ ընկերներուս հետ բարի՝
Ջուրի կսմիւն անապակ Ազատութեան Աղբիւրն...:

Գիւղակ, աղու՛ր իմ գիւղակ, դեռ կը ընցուի հոգւոյս մէջ
Երեկոյեան ձայներուն յուզիչ սարսուռն կարմրահեր.
Դեռ աչքերուս լոյսին հետ կ'առնեն յանկարծ հլուէջ՝
Յիշատակի մը նրման, կանաչութեան բեկորներ...:

Կը սուլէ հովն իրիկուան յոգնած թափովն իր յետին,
Ու սրտէս ներս կը ծորի աղու նայուածք մ'աղջրկան...
Անցեալին գաղջ մոխիրէն սիրոյ կայծեր կ'արթննան.
— Մըթնշաղին ընդմէջէն կ'աջնին կոյսերը գիւղին:

Միլիամ, 12 Դեկտեմբեր 1929

Վիգէն ՍՐԱԳԵԱՆ

ԵՂԵՒԻՆԻՆ ՏԱՆ

(Շար. տես թաղմ. 1930 էջ 85)

Բ.

ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆ ՄԵՆ ԱՒՈՐ ԲՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Աւաղ. ուր են, ուր գնացին, ի՞նչ եղան
այնքան զանազան լեզուներով մարդերու
անթիւ ցեղերը, որոնք տարածուած էին
երկրիս վրայ, զորս կարծես յանկարծակի
կը տեսնեմ որ կը դիպուին աչքիս առջեւ
իստ առ իստ կարգաւ, իրարմէ բաժնուած,
ինչպէս Հիւսիսային ծովուն ստունապատ
խութերուն և ապառաժներուն մէջ կարկա-
շող թռչուններու երամներ, և կամ Արջա-
գետքի զաշտերուն մէջ մարախի բանակներ.
և ահա վայրկեանի մը մէջ թառալագոր
ինկած ու շքացած են, և աւագէն ու հովէն

աւելի, մոռացութեան ցուրտ ծածկոցով թա-
ղուած: Ահ. որքան անապառ է մարդկային
բոյսը, որ երեք շորս անգամ կը ցանուի և
կը հնձուի դար մը կազմող հարիւր տարի-
ներու մէջ, և եթանասուն դարեր իրարու
վրայ զեղուեր են առաջին մօրմէն մինչեւ
հիմայ: Ահ, քանի մարդկային ցօղուններ
հնձողին ոտքը սապաստ կ'իյնան, և ինչպէս
գերանդիով քաղուած փոքրիկ շալակ մը
վայրի խոտ, այդ ամբողջ աղամային սե-
րունդը՝ ժամանակին ու մահը՝ այն դիակեր-
ները, միշտ իրենց քոսոտած ուսին առնե-